

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 20P/39/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5713201258
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 08. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Eva Marčeková
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2016:5713201258.18

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Martin sudkyňou Mgr. Evou Marčekovou v právnej veci navrhovateľky - manželky T. T., H. F., nar.XX.X.XXXX, trvale bytom Q. Č.. XX, Q. X. Q. Č.. XXX/XX proti odporcovi - manželovi G. T., nar.XX.X.XXXX, trvale bytom Q. Č.. XX, Q. X. X. XX/XX, P. za účasti maloletej X. T., nar.XX.XX.XXXX, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin v konaní o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletej na čas po rozvode takto

r o z h o d o l :

O úprave práv a povinností rodičov k maloletemu dieťaťu na čas po rozvode súd rozhodol takto:

Maloletá X. T., nar.XX.XX.XXXX sa z v e r u j e do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok.

Otec j e p o v i n n ý platiť na maloletú X. T., nar.XX.XX.XXXX výživné vo výške 90,- Eur mesačne od 1.6.2016 vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky.

Nedoplatok na výživnom od 1.6.2016 do 31.7.2016 v celkovej výške 20,- Eur je otec p o v i n n ý zaplatiť v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd otcovi výživné na čas od 8.1.2016, od právoplatnosti výroku o rozvode manželstva, do 31.5.2016 n e u r č u j e.

Otec j e o p r á v n e n ý stretávať sa s maloletou X. T., nar.XX.XX.XXXX každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od piatku od 15,00 hod. do nedele do 15,00 hod. a každý párný utorok a každú párnú stredu v kalendárnom roku vždy od 15,00 hod. do 17,00 hod..

Otec si maloletú p r e v e z m e pred bytom matky a po ukončení styku o d o v d á matke pred týmto bytom.

Matka j e p o v i n n á maloletú na styk riadne pripraviť a styk otca s maloletou umožniť.

Rodičia s ú p o v i n n í v prípade, že sa styk zo závažných dôvodov nebude môcť uskutočniť, oznámiť si navzájom túto skutočnosť najneskôr 48 hodín pred začiatkom styku, inak bezprostredne po jej vzniku.

Súd návrh otca na zverenie maloletej X. T., nar.XX.XX.XXXX do striedavej osobnej starostlivosti z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá p r á v o na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

1. Navrhovateľka návrhom osobne podaným tunajšiemu súdu dňa 30.1.2013 žiadala manželstvo s G. T. rozviesť, maloletú dcéru X. na čas po rozvode zveriť do jej osobnej starostlivosti, odporcovi uložiť povinnosť prispievať na výživu dcéry 100,- Eur mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci počnúc dňom právoplatnosti rozsudku a upraviť styk tak, že odporca je oprávnený sa stýkať s maloletou dcérou trikrát do týždňa s tým, že si ju prevezme a po ukončení odovzdá v mieste bydliska matky. Súčasne požiadala zaviazat' odporcu nahradiť jej polovicu trov konania v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Uviedla, že manželstvo uzatvárali po dlhšej známosti, prvé problémy začali vznikat' po svadbe. Odporca sa k nej správal ľahostajne a chladne, po narodení dcéry sa jeho city nezmenili. Nevenoval sa rodine a celé dni trávil v pivnici, čo bolo dôsledkom toho, že zaspával do práce a bol z nej prepustený, ich finančná situácia bola zlá, keďže bola na materskej dovolenke. To ju prinútilo konať a našla si brigádu v neďalekej dedine. Odporca doma vyvolával hádky, ktorých bola neraz svedkom dcéra. Za celé tri roky jej odporca dal možno trikrát pusu, jej city voči nemu ochladli. Pred piatimi mesiacmi si našla známosť, nebolo to úmyselné, ale stretla človeka, do ktorého sa zaľúbila a ktorý ju vie pochopiť, vypočuje ju a nemá problém ju objasť. Je žena, ktorá potrebuje byť ľúbená. Situácia sa vyostřila, keď to oznámila odporcovi, začal jej robiť napriek, má rozdielne názory na výchovu ich dcéry, ktorá je vo veku, kedy skúša čo si môže dovoliť a odporca jej všetko schvaľuje. Napríklad bola vedená k tomu, aby chodila večer spať okolo 20,00 hodiny, no odporca vždy príde, keď už ležia v posteli a volá ju ešte sa hrať a tak chodí spať aj o 23,00 hod.. Ich rozdielna výchova vyvoláva doma stresové situácie a negatívne pôsobí na osobnosť dcéry. Preto v jej záujme chce, aby manželstvo bolo rozvedené, aby nebola vystavovaná stresu a hádkam, vyrastala v pokojnom prostredí. Vzťahy medzi manželmi sú tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel, nemožno od nich očakávať obnovenie manželského spolužitia a rozvod je v záujme ich maloletej dcéry.

2. Odporca v písomnom vyjadrení osobne podanom dňa 19.4.2013 navrhol manželstvo rozviesť, mal. X. zveriť do striedavej osobnej starostlivosti (ďalej len SOS) tak, že bude týždeň s ním a týždeň s matkou a určiť, že ten rodič, ktorý má práve stanovený styk s dieťaťom nadobúda také práva a povinnosti ako keby mal dieťa v osobnej starostlivosti a rodič, ktorý práve nemá styk s dieťaťom nadobúda také práva ako keby nemal dieťa v osobnej starostlivosti. Odovzdávanie sa bude konať vždy na adrese trvalého bydliska toho rodiča, ktorému končí aktuálny súdom stanovený styk a rodič je povinný maloletú riadne pripraviť a odovzdať druhému rodičovi. Zverenie je s cieľom čo najviac vyjsť v ústrety záujmom dcéry a obidvaja rodičia by mali čo najlepšie vzájomne rodičovsky spolupracovať, aby sa čo najviac naplnili záujmy a potreby maloletej počas obdobia realizácie SOS. Uviedol, že kúpili starší dom na úver, ktorý rekonštruovali, svoj voľný čas po práci venoval svojpomocne prestavbe domu. Po narodení dcéry mali na seba oveľa menej času, ich spoločný intímny život sa zmenil, nevenoval sa dostatočne manželke, bol zaneprázdnený. Manželka si našla prácu v miestnom pohostinstve, tu sa zoznámila so svojim súčasným partnerom a začala tráviť menej času doma, o dcérku sa staral on. Zo začiatku to bolo pre neho náročné a urobil vo výchove zopár chýb, X. veľa dovolil, po čase zistil, že to takto nefunguje a snaží sa ju vychovávať správne. Stalo sa zopár krát, že nechcela zaspáť, ale manželka to nemôže vedieť, nakoľko trávi svoj voľný čas s priateľom a výchova dcéry zostala na ňom. Stalo sa, že prišiel večer domov z práce a dcérku strážil jeho otec a vtedy išla neskoršie spať, keďže chcela čakať na neho. Odkedy sa matka zoznámila s priateľom, neprispieva ani eurom na chod spoločnej domácnosti, všetky výdavky na dom, stravu, úver hradí sám už skoro 8 mesiacov. Má záujem o zverenie maloletej do SOS a je presvedčený, že je v záujme maloletej a že takto budú zaistené jej potreby. Má veľmi silné citové väzby na obidvoch rodičov a zverenie je v súlade s jej vývinovými potrebami a poskytne stabilitu výchovného prostredia tým, že bude vychovávaná obidvoma rodičmi a tým sa bude rešpektovať jej právo na zachovanie vzťahu k obom rodičom, bude umožnené zachovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi. Manželka trávi čas na diskotékach a vie, že by dávala ich dcérku svojej mame, ktorá si rada vypije a v jej domácnosti sa rozpráva veľmi vulgárne, čo sa podpísalo aj na dcérke. Súhlasil s návrhom, stratil v manželke dôveru a nevidí nádej na jej obnovu, nemá záujem na ďalšom trvaní manželstva, ktoré je hlboko a trvale rozvrátené.

3. Na pojednávaniach navrhovateľka zotrvala na návrhu, na rozvode manželstva, zverení dcéry do jej výchovy a úprave stretávania s otcom každý nepárny víkend od piatku do nedele a dva dni v týždni podľa toho ako to bude otcovi vyhovovať, nebude mu zabraňovať, aby bol s dcérou aj bez upravenia súdom.

Od apríla 2013 nežijú v spoločnej domácnosti, býva v Martine v prenajatom byte spoločne s dcérou a s priateľom. Manžel zaplatil tri krát škôlku po 10 Eur školné a stravu, od septembra 2013 neprispel, nezúčastňuje sa na rodičovských združeníach, besiedkach. Začal pracovať, pracuje aj v noci a vtedy je s dcérou jeho chorý otec. Nevie ako by si to zariadil, ako by sa dcére venoval, nevie variť, nežije s nikým iným, dcéru nevedie k žiadnej zodpovednosti, len sa s ňou hrá. Dcéra jej priateľovi sama od seba začala hovoriť ocko, venuje sa jej. So striedaním dočasne súhlasila, lebo jej bolo povedané, že upraviť styk sa dá len v súdnom konaní alebo je to na dohode rodičov. Keď bola na materskej dovolenke, musela si nájsť brigádu, aby finančne zvládali, manžel bol často práceneschopný a museli splácať hypotekárny úver, staral sa o dcéru aj on.

4. Odporca súhlasil s rozvodom, manželke sa nevenoval, lebo prerábala starší rodinný dom, ktorý si kúpili, je nevyzretá. Zotrval na SOS v týždňových intervaloch so striedaním v nedeľu. Teraz si dcéru striedajú po dvoch dňoch a určite to nie je dobré, lebo si nestačí ani zložiť veci, nemá pocit domova. Manželka skoro každý víkend bola s priateľom a o dcéru sa nezaujímal skoro trištvrte roka. Aj keď bola doma, večer telefonovala s priateľom a on dcére pripravoval večeru, dával ju spať. Dcéra je ovplyvnená manželkou, keby on bol na chodbe dva metre od nej, povedala by čo chce on. Robí na dcéru psychický nátlak, aby nahnevala jeho. Dcéra je závislá na oboch rodičoch, nedokázala by vydržať bez jedného alebo druhého, aj týždeň je veľa, ale je to rozumnejšie. Kúpil jej oblečenie, obuv, detskú trampolínu, hračky a rôzne drobnosti. S dcérou sa o SOS nerozprával, snaží sa to neriešiť, lebo ide o ťažký zlom v jej živote. Matka ju chce nasilu k sebe, mala domov, teraz jej ho matka odtrhla tým, že si našla priateľa a chce jej nanútiť šťastie, ktoré ona sama cíti.

5. Kolízny opatrovník sa pridržiaval písomne podanej správy, odporučil vzhľadom na vek mal. X. túto zveriť do osobnej starostlivosti matke a otca zaviazal platením výživného v optimálnej výške, ktorá bude zohľadňovať potreby maloletej a finančné možnosti otca. Vzhľadom na výrazný záujem o maloletú zo strany otca, odporučil rozšírený styk s výhľadom do budúcnosti na nariadenie striedavej osobnej starostlivosti.

6. Mal. X. pri rozhovore v kancelárii sudkyne za prítomnosti kolíznej opatrovníčky dňa 19.9.2013 uviedla, že u ocka nechce byť dlhšie, chce byť u mamy, teraz k ockovi chodí často, má dom, sliepocky, havkov, mačky. Počas rozhovoru sa zaujímal o kanceláriu, vrtela sa v kresle, chodila na chodbu za matkou, nedalo sa od nej veľa zistiť, nechcela po krátkom čase už ani odpovedať na otázky.

7. Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, odporcu a kolízneho opatrovníka (čl. 53-55, 60-63, 95-99), rozhovorom s mal. X. v kancelárii samosudkyne za prítomnosti kolízneho opatrovníka (čl. 94), oboznámil sa s návrhom, s vyjadrením odporcu k návrhu (čl. 23-25), so správou kolízneho opatrovníka zo dňa 18.6.2013 (čl. 36), s príjmovými, zárobkovými a majetkovými pomermi navrhovateľky i odporcu a s listinnými dôkazmi predloženými účastníkmi a vyžiadanými súdom.

8. Na základe takto vykonaného dokazovania súd rozhodol rozsudkom dňa 23.10.2013 v spojení s opravným uznesením zo dňa 3.1.2014 tak, že manželstvo T. T. Y. G. T. rozviedol, mal. X. zveril do osobnej starostlivosti navrhovateľke, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok, odporcovi uložil povinnosť platiť výživné 80 Eur mesačne počnúc dňom právoplatnosti výroku o rozvode manželstva vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky a otec je oprávnený sa stretávať s maloletou každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od piatka od 15,00 hod. do nedele do 15,00 hod. a každý utorok a každú stredu v kalendárnom roku od 15,00 hod. do 17,00 hod. bez prítomnosti navrhovateľky s odovzdaním a prevzatím maloletej pred bytom navrhovateľky, uložením povinnosti matke maloletú na styk riadne pripraviť a styk odporcu umožniť a súčasne rodičom určil informačnú povinnosť v prípade nemožnosti stretnutia z dôležitých dôvodov.

9. Proti rozsudku podal otec odvolanie proti výrokom o úprave práv a povinností rodičov k mal. X. na čas po rozvode. Krajský súd v Žiline uznesením č.k. 8CoP/29/2013-169 zo dňa 31.3.2014 rozsudok v spojení s opravným uznesením výroky napadnuté odvolaním zrušil a vec vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie s tým, že výrok odvolaním nenapadnutých sa súd nedotýka. Konštatoval, že súd sa nedostatočne vysporiadal s návrhom otca na zverenie dieťaťa do SOS oboch rodičov a nevykonal potrebné dokazovanie. Súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z vyjadrení psychologov, avšak ani správa z psychologického vyšetrenia vypracovaná Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Martin zo dňa 11.6.2013, ani psychologické vyšetrenie klinickej psychologičky PhDr. Anny

Štefkovej dňa 18.9.2013 neboli zamerané na vyšetrovanie v súvislosti s SOS pre potreby rozhodnutia súdu. Ide len o listinné dôkazy preukazujúce intelektové schopnosti maloletej, ktoré je potrebné hodnotiť v kontexte s ostatnými dôkazmi, pričom správy jednoznačne nevylučujú SOS. Okresný súd síce vypočul mal. X., avšak vzhľadom na jej vek a spôsob akým reagovala na výsluch, nemožno vyvodiť, že je schopná formulovať svoje vlastné názory a že si uvedomovala dôsledky svojich odpovedí na prípadnú SOS. Za situácie keď sa rodičia na starostlivosti o maloletú nemohli dohodnúť a súd nemal jednoznačne preukázané, že SOS by bola v rozpore so záujmami a s potrebami dieťaťa, javí sa potrebným vykonať na otázku novej SOS znalecké dokazovanie, tak ako to konštatoval otec v odvolaní so zameraním na vplyv takejto výchovy na psychiku maloletého dieťaťa. Nevykonanie takého dôkazu mohlo mať za následok nesprávne právne posúdenie veci.

10. Uznesením č.k. 20P/39/2013-155 zo dňa 26.2.2014 súd zamietol návrh matky o nariadenie predbežného opatrenia o úprave práv a povinností rodičov k mal. X. a Krajský súd v Žiline uznesením č.k. 8CoP/30/2013-174 zo dňa 31.3.2013 uznesenie potvrdil.

11. V čase rozhodovania v októbri 2013 mal súd zistené a preukázané, že účastníci uzavreli manželstvo dňa XX.X.XXXX v kostole po dlhšej známosti, obaja sú slovenskej národnosti a slovenskej štátnej príslušnosti, u oboch ide o prvé manželstvo, z ktorého pochádza jedno maloleté dieťa, dcéra X., spoločné trvalé bydlisko mali vo Q. Č.. XX v rodinnom dome, v ktorom býva odporca sám od odchodu navrhovateľky a mal. X. v apríli 2013. Navrhovateľka bývala v prenajatom 4-izbovom byte v Martine spoločne s mal. X., so svojou matkou N. F., so sestrou A. F. a s priateľom P. P., všetci boli zamestnaní a podieľali sa na financovaní výdavkov bývania, nájom bol mesačne 300,- Eur a preddavky za služby spojené s užívaním bytu 100,- Eur (čl. 43-46). Matka bola zamestnaná ako učiteľka v materskej škole u zamestnávateľa Obec Valča od 3.9.2012, za obdobie od septembra 2012 do mája 2013 mala priemernú čistú mesačnú mzdu 403,85 Eur (čl. 35, 37). Z úradu práce poberala prídavky na dieťa 23,10 Eur (čl. 32-34). Splácala pôžičku Cetelem Slovensko, a.s. 56,- Eur a na zakúpenie notebooku 18,64 Eur (čl. 41-42). Mal. X. navštevovala materskú školu vo Valči, stravné sa platilo cca 27 Eur (1,27 Eur na deň), školský poplatok 100,- Eur na školský rok, rodičia ich platili striedavo, jeden mesiac matka, druhý otec (čl. 38, 39). Dňa 11.6.2013 sa podrobila psychologickému vyšetreniu na žiadosť matky v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Martine pre problémy v správaní so záverom, že aktuálna úroveň intelektových schopností je v pásme priemeru, stredný priemer, so známami citovej deprívácie a neurotizácie vývinu, emocionálnej labilita. Boli dané odporúčania zabezpečiť emocionálne stabilné prostredie s jednotnými výchovnými vplyvmi dospelých pre korekciu ťažkostí maloletej. Vyšetrením bolo zistené, že správanie mala uvoľnené, so zvýraznenou hyperaktivitou, pozornosť výrazne kolísala, činnosti nedokončila. Počas celej interakcie bol pozorovaný nepokoj smerujúci až k nutkavému striedaniu aktivít, zvýraznená emocionalita, citová labilita, striedanie nálad, obhrýzanie nechťov. Pozná a vie pomenovať bežne používané predmety, orientuje sa v sociálnych situáciách, jemnú motoriku má rozvinutú primerane veku (čl. 40). Na psychologickom vyšetrení bola aj s otcom u PhDr. Štefkovej so záverom, že intelektové schopnosti sú v pásme priemeru, vývinovo dyslalická reč a doporučením zmeny frekvencie striedania sa, lebo 2-dňová frekvencia je veľmi náročná pre jej psychiku a poradenstva pre rodičov vo výchovných postupoch a v priebehu rozvodového konania. Na začiatku vyšetrenia bol vytvorený pozitívny kontakt, ochotne spolupracovala, v prejave bola spontánna, radostná. V priebehu vyšetrenia sa prejavili mierne nekľudné dolné končatiny, chápala príčinné súvislosti, riešila pamäťové úlohy (čl. 59). Otec býval v 4-izbovom spoločnom zrekonštruovanom rodinnom dome, platil elektrinu 40,- Eur, vodné a stočné 13,52 Eur, ročne daň z nehnuteľnosti 9,61 Eur, za psa 3,31 Eur, poplatok za komunálny odpad 16,39 Eur na osobu (čl. 47, 49-50, 81-83). Bol od 1.9.2013 živnostník s predmetmi podnikania nákladná cestná doprava vykonávaná vozidlami do 3,5 t vrátane prípojného vozidla, poskytovania služby vedenia cudzieho motorového vozidla, baliace činnosti, manipulácia s tovarom, údržba motorových vozidiel bez zásahu do motorickej časti vozidla. Pracoval pre Mahro, s.r.o., Lipovec, kde si za september vyúčtoval 465,- Eur za vykonané prepravné služby, rozvážal autodiely po Slovensku, pracoval aj v noci, prácu si rozdeľoval sám, pracoval tam tiež od 7.8.2013 do 31.8.2013 (čl. 58, 89, 91). Predtým bol v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 1.5.2013 do 6.8.2013, vyradený bol z dôvodu zamestnania sa, dávku a príspevky v hmotnej núdzi nepoberal. Zo sociálnej poisťovne poberal v rovnakom období dávku v nezamestnanosti mesačne 200,20 Eur pri 30 dňoch v mesiaci, resp. 206,90 Eur pri 31 dňoch (čl. 51, 88). Od 22.3.2012 do 22.3.2013 pracoval ako robotník výrobného strediska v Izoglobal, s.r.o., Martin, pracovný pomer skončil uplynutím doby určitej, za dobu trvania pracovného pomeru mal priemernú

čistú mesačnú mzdu 352,25 Eur, keď bol v decembri 2012 práceneschopný, zamestnávateľ mu vyplatil náhradu pri PN 68,52 Eur. Pracoval tam aj ako dohodár v roku 2011 a 2012 a ako zamestnanec od 15.3.2011 do 7.12.2011 podľa oznámenia sociálnej poisťovne. Mal aj v tomto období krátkodobé pracovné pomery, v Ecco Slovakia, a.s. od 8.12.2011 do 21.2.2012, v Team Industries, s.r.o. od 6.12.2010 do 28.2.2011, od 19.11.2007 do 31.5.2010 v ŽOS, a.s.. V marci a apríli 2013 mal vyplatené nemocenské spolu 275,40 Eur (čl. 56-57, 91, 93). Spláca hypotekárny úver Č., a.s. mesačne v rôznych splátkach od 200,- Eur po 250,- Eur, ktorý použili na rodinný dom (čl. 83, 86-87). Účastníci iné vyživovacie povinnosti nemali, za trvania manželstva nadobudli rodinný dom, pred manželstvom pozemok pod domom každý v podiele 1-ica.

12. Súd pokračoval v konaní, vypočul rodičov, právnu zástupkyňu otca a kolízneho opatrovníka (čl. 188-194, 195-199, 272-276, 280-284, 291-293, 327-329, 350-353, 354-357), nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru Psychológia, odvetvie Klinická psychológia detí a Klinická psychológia dospelých PhDr. Milošom Šlepeckým, doplnil dokazovanie o ďalšie listinné dôkazy predložené rodičmi a vyžiadané súdom, oboznámil sa so správou kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov v domácnosti rodičov zo dňa 25.5.2016 (čl. 336-337) a so spismi tunajšieho súdu pôvodná sp.zn. 6P/122/2016 konanie o nariadenie predbežného opatrenia (následne zažurnalizovaný ako došlá pošta k spisu), sp.zn. 22Er/797/2009, sp.zn. 18Er/2821/2014, sp.zn. 18Er/1142/2015, sp.zn. 17Er/2241/2015, sp.zn. 18Er/4001/2015, sp.zn. 17Er/4829/2015 a sp.zn. 18Er/141/2016.

13. Matka na pojednávaniach uviedla, že na stretnutí s právnymi zástupkyňami navrhla rozšírený styk otca s dcérou každý nepárny týždeň od piatku do nedele, nepárnu stredu od 15,00 hod. do 17,30 hod. a v párnom týždni od utorka od 9,30 hod. do stredy do 15,00 hod., s čím otec nesúhlasil a trval na SOS. Otec začal bez vzájomnej dohody si dcéru ponechávať tri dni od októbra 2014. Došlo k novým skutočnostiam, otec pracuje v nočných hodinách, raz dcéru zobral so sebou do auta o 2,00 hod., lebo jeho otec nestihol prísť na Vrúcko. Tiež prišla od otca opakovane zavšivavená a otec o tom ani nevedel, neriešil to. Nie je medzi nimi žiadna komunikácia, len si zavolajú, kedy si prídu po dcéru. Po znaleckom posudku matka naďalej nesúhlasila s SOS. Má obavu o zdravie dcéry, u otca jazdí na koni bez prilby. Otec ju vodi do škôlky v tých istých topánkach ako jazdí na koni, sú zašpinené, rovnako je v tom istom oblečení. Sťažovali sa v škôlke, pretože ide o neskutočný smrad a chceli, aby otcovi dohovorila, čo urobila, ale otec to nerešpektoval. Spí u neho na matraci pred krbom v obývačke, lebo im nefunguje kúrenie asi od októbra 2015. Otec nemá strechu nad hlavou, pretože rodinný dom ide do dražby, nespláca úver Č., ktorý si zobrali na jeho kúpu, dlžníkom je otec, matka je spoludlžníčka. BSM riešili u advokátky Chorváthovej, s jej

návrhom otec nesúhlasil a potom neprišiel na 4 dohodnuté stretnutia. Býva spoločne s priateľom od mája 2014 vo Valči, bol jej pridelený obecný byt v máji na dobu troch rokov. V súvislosti s tým, kde bude dcéra chodiť do školy sa začala zaujímať aj o úver a riešila to aj v banke v januári 2016, lebo jej otec povedal, že je dlh, že nevládal splácať úver, spolu je suma 31.660,55 Eur s lehotou na zaplatenie do 20.3.2016. Otec nechal v dome na Vrúcku zavretých dvoch psov, ku ktorým pribudli 4 štence. Bola obhliadka domu dňa 25.7.2016, prišla tam asi dve hodiny dopredu, v dome bol smrad, výkaly, snažila sa to dať do poriadku, ale dom bol tým znehodnotený, psy aj poškrabali steny. Dražba sa uskutočnila 1.8.2016, dom predaný nebol, cena bola 29.600 Eur. Dcéra je v jej starostlivosti od 10.6.2016 ako si prevzala rozhodnutie o predbežnom opatrení a otcovi dcéru dáva každý nepárny víkend od piatku do nedele a každý párnny utorok a stredu. Výživné po 80 Eur jej dal v júni a v júli. S dcérou to zo začiatku nebolo jednoduché, chcela ísť k otcovi, ktorý jej kúpil telefón, aby mohli spolu komunikovať. Od septembra 2016 nastupuje do 1. triedy Základnej školy vo Valči. Navrhla otcovi určiť výživné 100 Eur mesačne od rozvodu, lebo vie, že má exekúcie a finančné problémy, platí si drahý nájom, je na všetko sám a ona je na to spoločne s priateľom.

14. Otec na pojednávaniach zotrval na SOS v týždňových intervaloch s odovzdaním v nedeľu o 17,00 hod., pričom SOS funguje so striedaním po dvoch dňoch, hodina je rôzna a väčšinou ju vozí matke ona, lebo matka má málokedy auto. Je pravda, že dcéru zobral so sebou do auta ráno o 5,00 hod., ale dcéra to chcela a išla aj včeraššie spať. Jeho pracovná doba je pružná, je živnostník a robí rozvoz pekárenských výrobkov pre pekáreň v Kláštore pod Znievom. Chcel by zmeniť prácu, aby robil len cez deň. Je vyučený automechanik, ale táto práca je málo platená. Kým je v práci, je s jeho otcom P. T., ktorý je invalidný dôchodca, zdravotne postihnutý po mozgovej príhode, býva v Martine. Tiež má známosť L. I., ktorá býva v Lazanoch a dcéru zavedie aj k nej alebo ona príde k nim, má X-ročnú dcéru B.. Dcéra si veľmi obľúbila chodiť ku koňom, chodia do Kláštora, do Borcovej, na Trusalovú, do Kľačian. Do škôlky chodí rôzne,

podľa toho či chce alebo nie, chce si ju ešte ako otec užiť. Aj po znaleckom dokazovaní zotrval na SOS s tým, že by trvala týždeň a striedanie by bolo v nedeľu o 15,00 hod., výživné určiť nežiadal. Teraz je tri dni u neho a tri dni u matky, ktorá mu vyvoláva, že dcéra chce ísť k nemu. Má prenajatú dielňu spoločne s P. N. v Martine a opravujú autá. Mal autonehodu, dôvodom bol mikrosprávok, odsúdený nebol a musel zaplatiť škodu vyše 600 Eur. Jeho bývanie nie je ohrozené, lebo s priateľkou L. M. sa plánujú presťahovať do Martina, kde by zatiaľ bývali v rodinnom dome rodičov priateľky. Dôvod je aj to, že chce byť čo najbližšie k Jahodníkom, lebo vlastní dvoch poníkov a arabskú kobyľu, rovnako priateľka vlastní jedného poník a dva čistokrvné kone a budú ich mať na konci mesta za pneuservisom Nissan. Kone nie sú registrované a ani nemusia byť, vozia sa na nich deti zadarmo, väčšie si to odrobia. Tiež sa chce sa venovať dcére a nie aby denne precestoval aj 60 km z Vrúcka do Martina a späť. Je pravda, že sa v dome pokazilo kúrenie kúri sa len krbom, ale ním sa celý vykúri, lebo ide o prízemný dom. Úver splácal do júna 2015, niekedy zaplatil menšiu splátku, niekedy viac. Dohodli sa na zaplatení dlhu, ale ho nezaplatil, lebo je pre neho veľa cestovať, platiť úver, stráť sa o dieťa, ktoré je pre neho ale prvoradé. V súvislosti s BSM ho matka oslovila, chcela sa odpísať z úveru, s čím súhlasil, ale sa to stále nedoriešilo. Od júla má prenajatý 2-izbový byt na ul. X., zatiaľ na jeden rok. Otec sa posledného pojednávania nezúčastnil bez ospravedlnenia, rovnako aj pojednávania dňa 18.5.2016, ani nedoložil súdom žiadané listinné dôkazy.

15. Kolízny opatrovník konštatoval, že je viac negatívnych faktorov ako pozitívnych pre SOS a striedanie v dvoch dňoch nie je v prospech maloletej, i keď má vytvorený dobrý vzťah k oboj rodičom. Nesúhlasil v roku 2014 s SOS predovšetkým pre vek dieťaťa, neschopnosti komunikácie medzi rodičmi, pracovného času otca. Matka musí pristúpiť na otcove požiadavky, lebo nie sú upravené rodičovské práva a povinnosti. Ak by nepristúpila, otec by jej ju nedal ani o týždni. Tiež maloletá nenavštevuje ako je v starostlivosti otca materskú školu a v predškolskom veku potrebuje mať stály režim v rámci odborného pedagogického pôsobenia. Na poslednom pojednávaní dňa 9.8.2016 doporučil mal. X. zveriť do osobnej starostlivosti matky, upraviť styk otca s maloletou v zmysle predbežného opatrenia a výživné ponechal na zvážení súdu. Preverili bytové pomery na strane obidvoch rodičov, u matky dňa 19.7.2016 vo Valči a u otca dňa 4.8.2016 v byte na X., obidvaja vytvorili vhodné podmienky pre potreby maloletej. U otca nebolo lôžko, na ktorom by maloletá spala, otec prisľúbil jeho zakúpenie, ale im to nepreukázal.

16. Po doplnení dokazovania bol zistený a preukázaný nasledovný skutkový stav:

17. Matka návrhom osobne podaným tunajšiemu súdu dňa 12.5.2016 žiadala o nariadenie predbežného opatrenia, ktorým bude mal. X. zverená do jej osobnej starostlivosti a otec bude prispievať výživným 80 Eur mesačne k jej rukám vždy do 15-teho dňa v mesiaci s tým, že otec bude oprávnený sa stretávať s maloletou každý nepárny týždeň od piatka 15,00 hod. do nedele do 15,00 hod. a každý párny týždeň v utorok a v stredu do 15,00 hod. do 17,00 hod. bez jej prítomnosti. Uviedla, že rozvodové konanie trvá veľmi dlho a v prípade, že ide o maloleté dieťa, by bolo správne už upraviť styk. Pôjde za štyri mesiace do školy a bolo by pre ňu najlepšie emocionálne stabilné prostredie a vytvorenie režimu dňa, pretože je z danej situácie zmätená a nevie kde má domov. S otcom naďalej nekomunikujú, nejaví žiadne známky záujmu o dcéru, tak ako to bolo keď mala zápis do základnej školy, o ktorom bol informovaný a napriek tomu sa nedostavil a ani sa neopýtal ako sa darilo jeho dcére. Má zato, že otec je nezodpovedná osoba, čo sa preukázalo i na pojednávaniach, kde si nespĺnil povinnosti, nedoručil súdu dôkazy a ani kolíznemu opatrovníkovi. Nedostavil sa ani na pojednávanie s odôvodnením, že je chorý a pritom bol pri koňoch. Je nezodpovedný aj vo výchove a starostlivosti o dcéru. Keď je s ním, sú celé dni pri koňoch a venuje sa takto vlastne len jej záľubám a nie aj potrebám. Vidí, že otec sa stal jej kamarátom, ktorý jej všetko dovolí, ale rodič sa z neho vytratil. Ona je vždy tá, ktorá od dcéry niečo vyžaduje, napríklad upratať si po sebe, samostatne sa obliecť a u ocka sa to nemusí, lebo to spraví za ňu. Aj skrz toto chce, aby sa X. upravil režim dňa pred nástupom do školy. Zároveň chce, aby mu bola uložená vyživovacia povinnosť prispievať 80 Eur na maloletú a jej potreby, lebo všetko financuje ona. Dokonca, keď dcéra ide k otcovi v oblečení od nej, vráti alebo niekedy aj nevráti oblečenie a to roztrhané alebo špinavé. Uznesením č.k. 20P/39/2013-338 zo dňa 3.6.2016 súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým mal. X. dočasne zveril do osobnej starostlivosti matky do právoplatného rozhodnutia v konaní vo veci samej o úpravu práv a povinností rodičov k maloletej na čas po rozvode, otca zaviazal povinnosťou platiť výživné 80 Eur mesačne od prevzatia maloletej vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky a upravil stretávanie podľa návrhu matky. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 7.7.2016, keď otec i ho prevzal na pojednávaní dňa 21.6.2016.

18. Matka je stále zamestnaná ako učiteľka Materskej školy vo Valči zamestnávateľa Obec Valča, kde mala za jún 203 až december 2013 priemernú čistú mesačnú mzdu 477,90 Eur, 485,81 Eur za rok 2014, 538,83 Eur za rok 2015 a 504,14 Eur za 4 mesiace roka 2016 (čl.299-305). Od 1.6.2016 býva s mal. X. a s priateľom P. P. v 2-izbovom obecnom byte v obci Valča s dobou nájmu troch rokov, nájomným 71 Eur a fondom opráv 14,04 Eur. Nájomné a inkaso platí priateľ, matka financuje ostatné výdavky, na ktoré ešte

podľa potreby prispieva aj priateľ (čl. 347-349). Dovtedy bývali v prenajatom 1-izbovom byte, kde nájom 250 Eur platil priateľ a matka financovala výdaje spojené s chodom domácnosti (čl. 306). Priateľ je živnostník a za rok 2015 mal nulový základ dane (čl. 308). Jeho vzťah s maloletou je veľmi dobrý, rozumejú si, sú spolu štyri roky.

Mal. X. v školskom roku 2015/2016 chodila do Materskej školy vo Valči, kde strava bola cca 27 Eur mesačne, ročne triedny fond 6 Eur, krúžková činnosť 20 Eur, fotenie 10 Eur, pracovné zošity 8 Eur, časopisy 10 Eur, očný screening 5 Eur a koncoročný výlet 10 Eur. V septembri 2015 jej matka zakúpila dioptrické okuliare za 97 Eur, do 1.triedy od septembra 2016 bude potrebovať potreby za cca 170 Eur vrátane potrieb na výtvarnú výchovu, na telocvik, na prezúvanie, na toaletné potreby, na školskú tašku, na školskú družinu 15 Eur mesačne, na stravu cca 30 Eur (čl. 307, 309-312).

19. Otec je stále živnostník, podľa jeho vyjadrenia aktuálne vykonával len opravy motorových vozidiel v prenajatej dielni, za zdaňovacie obdobie rokov 2014 a 2015 daňové priznanie podľa oznámenia Daňového úradu Žilina, pobočka Martin zo dňa 26.5.2016 nepodal (čl. 346). Je vedených proti nemu viac exekučných konaní, v jednom je oprávneným Všeobecná zdravotná poisťovňa a predmetom je pohľadávka titulom nezaplateného poistného 126,60 Eur, v druhom ŽOS Vrútky, a.s. pohľadávka 331,93 Eur, v ďalších piatich Zdravotná poisťovňa Dôvera pre pohľadávky spolu vo výške 1.714,98 Eur. Od júla 2016 býva v prenajatom 2-izbovom byte v Martine, časti Ladoveň, kde podľa konštatovania kolízneho opatrovníka chýba posteľ na spanie mal. X., ale sú tam vytvorené podmienky pre jej pobyt.

20. Podľa oznámenia Č. zo dňa 26.1.2016 pristupuje k výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam v k.ú. Q. zapísaných na LV č. XXX a to rodinného domu a dvoch pozemkov o výmere spolu XXX m vo vlastníctve G. T. Y. T. F. a to formou dražby. Na základe Zmluvy o hypotekárnom úvere zo dňa 22.9.2008 a Dohody o pristúpení k záväzku bol poskytnutý úver v pôvodnej výške 1.050.000 Sk s konečným termínom splatnosti 10.7.2038, ktorý bol z dôvodu porušovania dohodnutých podmienok zospoplatnený k termínu 10.11.2015, ku ktorému záväzok nebol zaplatený. Tým banka eviduje pohľadávku, ktorá ku dňu 26.1.2016 predstavuje 31.660,55 Eur, ktorú tvorí nezaplatená istina 30.250,47 Eur, nezaplatený úrok 831,83 Eur plus 538,25 Eur a poplatky 40 Eur (čl. 286-288).

21. Znalec v znaleckom posudku doručenom súdu dňa 11.9.2015 sa priklonil k striedavej starostlivosti (čl. 228--255). Ako vhodnú v čase vypracovania posudku hodnotil vtedy fungujúcu formu tri dni u každého z rodičov, maloletá s touto formou neprejavuje nespokojnosť. Rodičia majú na časový interval rôzne názory a budúca SOS by mala zohľadniť, že maloletá začne navštevovať školské zariadenie a čas by sa mal upraviť podľa jej školských a voľných dní. Maloletá chce rovnaký čas tráviť u oboch rodičov, matka vyžadovala zverenie do jej starostlivosti s tým, že nebude obmedzovať otca ako často a v ktorý deň si ju bude brávať, otec aby dcéra u každého z rodičov trávila celý týždeň. Bolo by možné, aby maloletej bolo umožnené navštevovať pri pobyte u oboch rodičov rovnaký školský kolektív, otec je ochotný ju dovážať do rovnakého školského zariadenia. V prípade stabilného a pravidelného striedania vždy v rovnaký deň v týždni by boli podmienky SOS vyhovujúce pre normálne fungovanie a rozvoj mal. X.. Matka je napriek jej nesúhlasu formálne schopná splniť podmienky SOS. Maloletá sa k otcovi teší, rada trávi čas s ním a so zvieratkami, ktoré vlastní a vníma nadmerne zhovievavé postoje otca voči sebe. Podmienky u matky vníma ako vyhovujúce, obľubuje hračky s tematikou koní, rada trávi čas s matkou a s jej priateľom, vníma od nej nadmerne ochránárske a zhovievavé postoje. Matka označuje vzťah X. s otcom za pekný a nie je snaha rodičov negatívne ovplyvňovať jej postoje k druhému rodičovi. Vzťahy maloletej s rodičmi sú pozitívne a aj naopak. Rada sa mazná s otcom, chce byť ním rozmaznávaná, keď neposlúcha, aj na ňu kričí. Vzťah s matkou je bohatší o pozitívne aj negatívne emócie, rada sa k nej pritúli, matka jej rada pomôže. Negatívne emócie pramenia z jej štýlu komunikácie s rodinou, najmä s otcom, kvôli ktorej ju vníma ako hádavú, nemajú však podobu trvalého nenávisťného postoja. Matka nadmerné ochránárske postoje vyžaduje aj od otca a môžu byť skôr nástrojom na vytváranie dojmu výchovnej nekompetencie otca. Vo výchovnom štýle matky sú prítomné tiež postoje nadmernej zhovievavosti.

Vzťah medzi rodičmi je negatívny, prechádzal viacerými fázami, počas ktorých otec popieral a podceňoval určité nedostatky v ich vzťahu, ktoré si začal uvedomovať až od prepuknutia nevery matky. Dochádzalo k častým hádkam, aj kvôli financiám. Aktuálne v osobnom kontakte komunikujú vo vecnej rovine, hlavne o forme kontaktu s dcérou a o právnom vyporiadaní po rozvode. Snažia sa obmedziť vzájomné emočné prejavy pri komunikácii, mimo kontaktu v rôznej forme dochádza k vzájomnému osočovaniu. Otec preferuje ustálené podmienky a zaužívané postupy, je citlivý na zmeny nálad svojho okolia, jeho vlastné citové prežívanie má intenzívny priebeh, je menej stabilné. Má sklony aktuálne podliehať depresívnym príznakom, počas ktorých sa môže znižovať jeho celková výkonnosť. Osobnosť je primerane štrukturovaná s podpriemerným záujmom o sociálne okolie. Osobnosť matky je tiež normálne štrukturovaná, bez prvkov psychopatológie. Má sklony k fobickým strachom v sociálnom kontakte, preferuje užší kontakt s dobre známymi blízkymi osobami. Má sklony robiť si obavy z nových situácií, výraznú potrebu vyhýbať sa nebezpečenstvu a nedostatok pocitov kompetencie a sebavedomia sa prejavuje v spoliehaní sa na okolie pri kontakte s prekážkou. V partnerskom vzťahu vyžaduje pozitívne odmeny vo forme pochvál a prejavov náklonnosti a nenaplnenie môže vytvárať pocit nedostatočnosti a umocňovaniu nespokojnosti vo vzťahu. Mal. X. je smelá, medzi ľuďmi sa cíti dobre, vo vzťahu k autoritám nemá vyvinutý primeraný rešpekt, od okolia vyžaduje napĺňanie svojich hravých potrieb a pri ich nesplnení prejavuje nespokojnosť.

22. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho nude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu alebo schváli dohodu o výške výživného.

23. Podľa § 24 ods. 2 Zákona o rodine rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom inak je nevykonateľná.

24. Podľa § 24 ods. 3 Zákona o rodine rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

25. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

26. Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

27. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

28. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

29. Podľa § 31 ods. 1 Zákona o rodine rodičia zastupujú maloleté dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilé.

30. Podľa § 32 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sú povinní spravovať majetok maloletého dieťaťa s náležitou starostlivosťou.

31. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez

návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane.

32. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

33. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

34. Podľa § 62 ods. 4 prvá veta Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará.

35. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

36. Podľa § 65 ods. 1 Zákona o rodine ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upravi rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

37. Podľa § 75 ods. 1 prvá veta Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

38. Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

39. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

40. Podľa článku 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (zákon č. 460/1992 Zb.) starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

41. Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (oznámenie MZV ČSFR č. 104/1991 Zb.) záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

42. Podľa § 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, vynaložia všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Rodičia alebo v zodpovedajúcich prípadoch zákonní zástupcovia, majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

43. Podľa článku 32 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon FZ ČSFR č. 23/1991 Zb.) rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Osobitná ochrana detí a mladistvých je zaručená.

44. Podľa článku 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti ich vôli iba rozhodnutím súdu na základe zákona.

45. Súd po zhodnotení dokazovania a dôslednom zvážení vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení, zisteného a preukázaného skutkového stavu rozhodol tak ako je uvedené vo výroku rozhodnutia a keďže rozsudok zo dňa 3.1.2014 je vo výroku o rozvode manželstva právoplatný, rozhodoval len o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, kde rozhodol tak, že mal. X. zveril do osobnej starostlivosti navrhovateľke - matke, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok, odporcovi - otcovi uložil povinnosť platiť výživné vo výške 90 Eur mesačne od

1.6.2016 vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky so zaplacením nedoplatku za dva mesiace jún a júl 2016 v celkovej výške 20 Eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, pričom výživné za čas od 8.1.2016, od právoplatnosti výroku o rozvoďte do 31.5.2016 neurčil. Súčasne upravil styk otca s maloletou každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od piatka od 15,00 hod. do nedele do 15,00 hod. a každý utorok a každú stredu od 15,00 hod. do 17,00 hod. bez prítomnosti matky s vyzdvihnutím a po ukončení styku odovzdaním pred bytom matky, uložením povinnosti matke maloletú riadne na stretnutie pripraviť a styk umožniť a obidvom rodičom uložil informačnú povinnosť v prípade nemožnosti stretnutia zo závažných dôvodov.

Pri rozhodovaní každý dôkaz zhodnotil jednotlivo, všetky vo vzájomnej súvislosti s prihliadnutím na všetko, čo vyšlo počas konania najavo a za stavu v čase vyhlásenia. Vypočul rodičov k vzájomnej komunikácii, pričom je možné konštatovať, že rodičia sa v základných veciach týkajúcich sa mal. X. vedia dohodnúť, komunikujú spolu, poukázala na to aj právna zástupkyňa otca Mgr. Chorváthová na pojednávaní dňa 2.9.2014. Stále medzi nimi existujú výmeny názorov, ale zo správania rodičov na pojednávaníach sú, podľa názoru súdu, vzťahy a komunikácia primerané, i keď sú stále problémy týkajúce sa nerešpektovania režimu maloletej, čo matka otcovi vytýka, aj čo sa týka oblečenia, resp. že toto jej nevymení za iné po skončení jazdy a styku s koňmi. V poslednom čase však znovu boli problémy v komunikácii, lebo otec sa ukazuje ako nezodpovedný. Bol informovaný matkou o zápise maloletej do základnej školy, ale sa nedostavil. Rovnako neprišiel na pojednávanie, že je chorý, ale bol pri koňoch, s ktorými aj maloletá trávi celé dni. Ďalšie sú v súvislosti s riešením nesplácania úveru Č. W., keď otec ani presne nevedel uviesť, kedy so splácaním prestal, ale bolo to niekedy v máji alebo v júni 2015. Splácanie potom banka riešila v januári 2016 oslovením matky ako spoludlžníčky a oznámením začatia výkonu záložného práva a následne vykonaním dražby. Do rozhodnutia súdu sa rodinný dom nepodarilo predať. Určite k tomu prispela aj skutočnosť, že v čase konania obhliadky a vypracovania znaleckého posudku o cene nehnuteľnosti, dom nebol v dobrom stave, nefungovalo už dlhšiu dobu kúrenie, v dome bol neporiadok, špina, smrad, výkaly, žili v ňom zavreté dva psy, ktoré patria otcovi a štyri šteniatkami, ktoré tam boli pravdepodobne porodené a psom tam otec zanechal po odsťahovaní. Matka pred obhliadkou psom dala vonku a snažila sa dať priestory ako tak do poriadku, ale za dve hodiny sa jej to nepodarilo.

46. Pri rozhodovaní o osobnej starostlivosti súd dôsledne skúmal najlepší záujem mal. X. a vyhovel návrhu matky, ktorej maloletú zveril do osobnej starostlivosti a nevyhovel žiadosti otca o striedavú osobnú starostlivosť vzhľadom na aktuálne pomery otca, ktoré vznikli zhoršením jeho príjmovej a finančnej situácie v podstate od polovice roka 2015. Tiež bytovej situácie, lebo si musel od júla 2016 prenajať byt v Martine v dôsledku toho, že musel opustiť rodinný dom vo Vrúcku. Súd nariadil v júni 2016 predbežné opatrenie, proti ktorému sa otec neodvolal a súd má zato, že súhlasí v súčasnosti so zverením mal. X. do starostlivosti matky. Otec sa nezúčastnil ani dvoch pojednávaní, dňa 19.4.2016 a dňa 9.8.2016, ostal nečinný aj vo veci listinných dôkazov, nevyjadril sa ani k znaleckému posudku. Súd rozhodol napriek tomu, lebo konanie trvá už dlhšiu dobu a od septembra 2016 je mal. X. žiačkou 1. triedy Základnej školy vo Valči, čo je spojené s novými povinnosťami, s novým režimom, ktorý maloletá bude mať, je to veľká zmena a je nevyhnutné zabezpečiť jej jednotný prístup a spôsob prípravy na vyučovanie. Otec má dosť svojich problémov, ktoré musí riešiť, napríklad aj pri zabezpečovaní opatery arabskej kobyly a dvoch poníkov, ktoré má vo vlastníctve. Rovnako musí riešiť svoju finančnú situáciu, keď zabezpečuje len opravy motorových vozidiel a sám sa vyjadril, že pozícia automechanika je veľmi slabo platená. Navyše má exekúcie na súde spolu pre pohľadávky vo výške 2.173,51 Eur bez trov konania a bez poplatkov, či úrokov z omeškania.

47. Súd takto nerozhodol preto, že matka je dôležitejšia ako otec, obidvaja sú pre dieťa dôležití, obidvoch maloletá potrebuje a má právo na ich starostlivosť, plnohodnotný a rovnoprávny vzťah k obom rodičom a naopak, rodičom k nej, spolupodieľanie sa na výchove. V tomto smere sa súd pridrižiava odôvodnenia v pôvodnom rozsudku. Otec aj doteraz zabezpečoval výchovu a starostlivosť, až do začiatku júna 2016 fungovala striedavá starostlivosť v 3-dňových intervaloch. Súd nepochybuje o tom, že otec mal. X. miluje, rovnako ona jeho, je medzi nimi veľmi blízky a silný vzájomný citový vzťah a je určite pre ňu doterajšie výchovné pôsobenie otca aj pozitívne, i keď ju viac rozmaznával ako primerane a správne na ňu výchovne pôsobil. Venoval sa len jej záľubám, hlavne koňom, pričom nie vždy to bolo bezpečné, stalo sa že otec pri nej nebol a maloletá spadla z koňa a museli jej zašívajú čelo. Našťastie to skončilo len takto, ale mohlo to byť aj horšie. Potom sú ochrannárske postoje matky normálne a prirodzené, lebo napríklad u otca nemusela nosiť okuliare. Otec je skôr jej kamarát ako rodič a matka je tá, ktorá od nej niečo chce, aby si po sebe upratala, samostatne sa obliekla a podobne. V súčasnosti len málo otcov sa tak venuje svojmu dieťaťu ako to robil otec v prípade mal. X.. Prevážili však súčasne pomery otca, nástup maloletej

do 1. triedy základnej školy a zmeny jej priorit, súd ich vyhodnotil za rozhodujúce. To neznamená, že sa úprava osobnej starostlivosti nemôže časom zmeniť, ak si otec vytvorí stabilné, primerané a potrebám vývinu maloletej zodpovedajúce podmienky.

48. Matka nemá záujem vytlačiť otca z výchovného procesu a preto sama navrhla úpravu styku a to nielen každý druhý víkend od piatku do nedele, ale aj v párnom týždni v utorok a v stredu. Doteraz umožňovala pobyt mal. X. u otca vždy každé tri dni, ale aj takto upravený styk bude dostačujúci a môže byť realizovaný po dohode rodičov i v iných dňoch, ak otec bude schopný vo vhodných podmienkach zabezpečiť zmenené potreby maloletej, najmä s prípravou na vyučovanie, ktorá musí mať prednosť pred časom tráveným s koňmi. Povinnosti určené rodičom v súvislosti so stretávaním sú klasické ako ich súd bežne určuje a ich dodržiavanie je pre bezproblémový styk dôležité a je len na rodičoch ako sa k ich plneniu postaví, pričom vždy musia mať na zreteli svoje maloleté dieťa.

49. Pri určovaní výšky výživného súd vychádzal z toho, že rozsah výživného v Zákone o rodine výslovne stanovený nie je, vyplýva však zo všeobecne uznávaného hľadiska, že výživným má byť dieťaťu zabezpečená taká životná úroveň, ktorá zodpovedá sociálnemu postaveniu rodičov a ktorú by dieťaťu rodičia zabezpečovali, keby žili v spoločnej domácnosti a má plniť nielen základnú vyživovaciu povinnosť, ale má prispievať na celkový všestranný fyzický a psychický vývin maloletého dieťaťa. Zohľadnil individuálne odôvodnené potreby mal. X., ktoré sú dané jej vekom, uspokojovaním bežných hmotných potrieb, ako sú strava, oblečenie, obutie, hygienické potreby, hračky a od septembra 2016 aj výdavky spojené s plnením povinnej školskej dochádzky. Časť týchto potrieb je krytá prídavkom na dieťa, ktorého výška je 23,52 Eur a nie je dostačujúca ani na hradenie stravy v škole, či predtým v škôlke. Za primerané k odôvodneným potrebám maloletej, ale aj k možnostiam a schopnostiam otca považoval výživné 90 Eur. Otec je stále živnostník, svoj príjem síce nepreukázal, ale jeho príjem bol predtým cca 450 Eur a potom môže platiť určené výživné a zabezpečovať svoje základné potreby. Má tri kone, z ktorých chovom má len výdavky, lebo musí platiť nájom za priestory, v ktorých kone sú a platiť ich stravu, čo nie je zanedbateľná položka. Nemá z nich žiadne príjmy napriek tomu, že zabezpečuje jazdenie detí, robí to ale podľa jeho tvrdenia zadarmo. Ak si zabezpečí finančné prostriedky na hradenie týchto výdavkov, potom musí v prvom rade platiť výživné a zabezpečovať financovanie odôvodnených potrieb svojej maloletej dcéry. Ak zoberieme do úvahy sumu zo strany matky, ktorá určite nemôže byť rovnaká ako u otca, lebo sa okrem finančného zabezpečenia podieľa na jej potrebách a plní si vyživovaciu povinnosť osobnou starostlivosťou, zabezpečovaním každodenných potrieb a uspokojovaním bytovej potreby, čo je postavené na rovnú finančnému plneniu, tak potom suma výživného je primeraná pre zabezpečenie odôvodnených potrieb a všestranného vývinu mal. X..

50. Výživné určil od júna 2016, odkedy má matka mal. X. v osobnej starostlivosti na základe predbežného opatrenia a nefunguje SOS, lebo podmienky v rodinnom dome otca neumožňovali plnohodnotnú starostlivosť. Za obdobie od právoplatnosti rozvodu, ako sa výživné určuje, do konca mája 2016 ho neurčil, lebo obidvaja rodičia zabezpečovali výchovu a potreby maloletej. Matka s takýmto rozhodnutím súhlasila. Otec na základe predbežného opatrenia zaplatil dva krát po 80 Eur a potom mu vznikol za jún a júl nedoplatok po 10 Eur za každý mesiac a tento mu súd uložil zaplatiť v primeranej lehote.

43. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len C.m.p.) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko ide o konanie, ktoré sa mohlo začať i bez návrhu (§ 23 ods. 2 C.m.p. - konanie vo veciach starostlivosti o maloletých podľa § 111 a nasl. C.m.p.) a nezistil žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov niektorému z účastníkov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať písomne odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného Okresného súdu Martin na Krajský súd v Žiline, štvormo (§ 362 Civilného sporového poriadku - ďalej len C.s.p.).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 C.s.p. - ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uviesť, proti ktorému

rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) - (§ 363 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 C.m.p.).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 C.m.p.).

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 C.m.p.).

Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná (§ 64 C.m.p.).